

'Maak dié speelgoed veiliger'

Pa (32) dra doek ná ongeluk op 4-wiel

LIZEL STEENKAMP
Steelpoort en Johannesburg

'n Pa van twee dogtertjies sal moontlik nooit weer kan werk nie weens die breinskade wat hy tydens 'n vierwiel-motorfiets-ongeluk opgedoen het.

Mnr. Jaco Meyburgh (32) van Brakpan is vier maande ná die ongeluk in 'n reabilitasiesentrum. Hy kan nie loop nie, kan nie self eet nie en dra 'n doek, se sy vrou, Leann.

Meyburgh het in April breinbeserings opgedoen toe hy en vriende met hul vierwiel-fiets op mynhoop gery en hy geval het. Anders as tevore het hy nie 'n valhelm gedra nie en hy was daarna twee weke lank in 'n koma.

Hy het beserings aan die regterkant van sy brein. Hy herken ons en sy familie, maar by tye praat hy baie deurmekaar.

"Die dokters kan nie se of hy gaan regkom nie. Hy is soos 'n kind. Ons weet nie of hy weer sal kan werk nie," se Leann.

Sy se Jaco was altyd versigtig op sy vierwiel-fiets en sy was voorheen nie teen dié stokperdjie gekant nie. "Maar my kinders sal nooit weer op dié goed ry nie."

Die Richards-gezin van Steelpoort in Mpumalanga is nog 'n gezin wat twee jaar ná 'n vierwiel-fiets-ongeluk steeds mediese uitgawes het.

Klein CJ Richards se verhaal het die land in April 2005 aangegryp. Sy onderkaak is tydens die ongeluk uitgeruk toe hy en 'n maat deur 'n doringdraad gery het. Sy onderkaakbein is 'n dag later op 'n miershoop in die veld gekry en tydens 'n operasie in die Unitas-hospitaal in Centurion teruggeplant.

CJ se kakobeen het intussen aangegroei en die hegstukke is in Januarie verlede jaar uitgehaal. Maar hy sit steeds sonder tien tande - nege onder en een bo. Die implantings wat dié gate moet vul, kan eens gedoen word wanneer CJ klaar gegroei het.

Dié tenger veertienjarige onthou die ongeluk goed. "Ek het iets warm in my gesig gevoel. Toe ek vir my vriend kyk, het hy geskreu. Toe het ek geweet iets is verkeerd."

Twee jaar ná 'n grusame vierwiel-fiets-ongeluk kan die Richards-gezin van Steelpoort in Mpumalanga weer lag. CJ (voor) was twaalf jaar oud toe 'n doringdraad sy onderkaak uit sy mond geruk het. Dié is 'n dag later in dié veld gevind en teruggeplant. By JC is sy pa, Willie, sy oma Jakkie en sy ma, Anne-Marie.
Foto: LOUANA HOFFMANN

Dit is hoe jy op 'n vierwiel-motorfiets pret het: met 'n behoorlike valhelm, bril, handskoene, stewels en beskermende klere. Dié fiets mag nie op openbare paaie gebruik word nie en as jy op private grond ry, moet dit met die eienaar se toestemming en mededele wees. Kinders móet onder toesig van 'n volwassene ry.
Foto: GUYARD

Gevaarlike fietse eis baie lewens

Dié mense is die afgelope 15 maande in vierwiel-fiets-ongelukke dood:

- Mnr. Joseph Jongwe, 'n vragnomotorbestuurder, is in Maart dood nadat hy vir twee vierwiel-fiets op 'n openbare pad in Tlartlan aan die Wes-Rand uitgeswaai het.
- Nadia Levenson (16) is in Februarie dood toe sy en 'n maat in 'n brandkraan op 'n spoorpad in Pietermaritzburg vasgery het.
- Mnr. Henk Venter (25) van Klerksdorp is in Oktober 2006 dood nadat hy tydens 'n vierwiel-fiets jaagtoeg met die polisie in 'n muur vasgery het.
- Mv. Martie Badenhorst (38) is dieselfde maand op slag dood toe sy en haar man, Piet, op 'n vierwiel-fiets in 'n boom vasgery het.
- 'n Durbanse vrou is in Augustus 2006 in 'n vierwiel-ongeluk dood tydens 'n begeleide toer in die Drakensberge. Sy was 'n passasier.
- Mv. Estelle Pretorius (39) van Randfontein is in Julie 2006 dood toe sy by die Dirt Bronco-rybaan in 'n ketting vasgery het wat oor die pad gespoel was.
- Vlam Viljoen (17) van Zeerust is in April 2006 in 'n botsing tussen sy vierwiel-fiets en 'n tweewiel-motorfiets dood.

Regte toerusting kan tranes spaar

LIZEL STEENKAMP
Johannesburg

Tot 360 mense - onder wie 143 kinders - is in 2002 in vierwiel-motorfietsongelukke in Amerika dood en 114 000 beseer.

Hoewel Suid-Afrika nie 'n amptelike sterftesyfer vir vierwiel-motorfietsongelukke het nie, is rolspeilers wetgewing moet ingestel word om dié gevaarlike speelgoed te reguleer.

Tans is daar net wetgewing wat vierwiel-motorfiets op openbare paaie verbied, maar geen ouderdomperk of wat beskermende klere vereis nie.

"Die Automobil-Assoosiasie (AA)

meen nuwe regulasies moet gepromulgeer word juis omdat vierwiel-fiets so gewild geword het," se mnr. Gary Rinkel, woordvoerder van die AA.

Ook mnr. Derick Letegan, eienaar van die African Outdoor Group, wat op leiding verskaaf, se wetgewing moet volwassenes en kinders verplig om 'n kursus in die ry van die fiets by 'n geakkrediteerde instansie te voltooi.

"'n Dokter wat nie sy nasam genoem wil hê nie, se hy behandel minstens een pasiënt per week wat in so 'n ongeluk was. "Hulle kry baie seer. Daar is kop- en borsbeserings, asook erge ruggraatbeserings."

'n Span neurochirurge wat jare lank navorsing oor vierwiel-motorfietsonge-

lukke in Amerika gedoen het, dring nou daarop aan dat Amerikaanse wetgewing verander word om kinders jonger as sesien te verbied om daarmee te ry.

Dr. Tho Sung Park en sy kollegas van die St. Louis-kinderhospitaal in Missouri se bevindings is verlede jaar in die Journal of Neurosurgery gepubliseer.

Park se kinders kan lewensgevaarlike kopbeserings opdoen of gestremd gelaat word.

Van die 185 pasiënte wat daar weens vierwiel-motorfietsongelukke opgeneem is, het 62 neurologiese beserings opgedoen.

Hervan was 37 skedelbreeke, 39 breinbloedings en 11 ruggraatbeserings.

Die pasiënte se gemiddelde ouderdom was twaalf jaar, maar daar was selfs een van net drie. Net 23% het valhelms gedra.

Dr. Fanie Hattingh van Netcare 911 se dié nooddiens wat nog nie statistieke van pasiënte wat in vierwiel-motorfietsongelukke was nie.

"Maar as ek kyk na die soort beserings wat ons behandel, is wetgewing beslis nodig."

Volgens mnr. Mande Toukkin, ook van Netcare, word die meeste van die mense in vierwiel-motorfietsongelukke met kopbeserings opgeneem.

"Ons meen daar is veral onvoldoende toetsing wanneer kinders op vierwiel-motorfiets ry."

Die stadige vierwiel-motorfiets wat vir kinders bedoel is, kan 'n snelheid van tot 60 km/h haal en weeg minstens 150 kg. Fietse vir volwassenes se top-snelheid is 145 km/h en weeg 350 kg, se Letegan.

Die verkope van vierwiel-motorfiets het die afgelope twaalf maande met 26% afgeneem.

Maar volgens mnr. Maurice Britten, direkteur van die vereniging van motorfietsvervaardigers en verspreiders (Amid), hou dit eerder met hoer rentekoerse verband. Luidens Amid se jongste statistieke is sowat 21 000 vierwiel-motorfiets verlede jaar in Suid-Afrika verkoop en 7 000 van Januarie tot 30 Junie vanjaar.

Van die reeks wat jou motor splinternuut maak, 'n splinternuwe motor.

Koop enige Castrol-produk voor **31 Augustus** en staan 'n kans om 'n splinternuwe Toyota Yaris te wen.

Ons gaan ook Xbox's, LCD-televisies, digitale kameras, videokameras, GPS Navigasietoestelle en rekenaars weggee. Honderde pryse, duisende inskrywings, tien mense het reeds iPods gewen, gaan dus nou dadelik na jou naaste Castrol-verspreider. Besoek www.castrol.co.za vir meer inligting.

IT'S MORE THAN JUST OIL. IT'S LIQUID ENGINEERING.